

HS ANALYSE

BOX 1430 3900 NUUK TLF 533531 HENRIKSKYDS@GMAIL.COM

Befolkningens rygning og bortkastning af cigaretskod

*Undersøgelsen er gennemført på foranledning af Departementet for Forskning og Miljø,
Oktober/november 2020*

Indledning og metode

HS Analyse har for Departementet for Forskning og Miljø stillet et repræsentativt udsnit af befolkningen en række spørgsmål om rygning og bortkastning af cigaretskod. Spørgsmålene er udarbejdet af Departementet og HS Analyse i samarbejde og i alt 707 tilfældigt udvalgte personer over 18 år fra hele landet har deltaget. Undersøgelsen er gennemført i oktober/november 2020.

I rapporten gennemgås hvert enkelt spørgsmål og svarfordelingerne vises i tabeller og enkelte figurer. I tabellerne ses den samlede svarfordeling for alle respondenter og for de spørgsmål, hvor det er fagligt forsvarligt, er svarene tillige fordelt på baggrundsvariablerne; Køn, alder, bosted/by/bygd, bosted-region og erhverv/arbejde. De enkelte spørgsmål kommenteres med fokus på særlige forhold ved spørgsmålet eller i de viste fordelinger.

I tabel 1 ses deltagerne fordelt på de baggrundsvariabler, der indgår i rapportens tabeller. I tabel 1a) bemærkes, at der deltager lidt flere mænd end kvinder i undersøgelsen, hvilket stemmer overens med den reelle kønsfordeling i den voksne del af befolkningen.

Tabel 1b) viser aldersfordelingen blandt respondenterne og alle aldersgrupper ses godt repræsenteret. Især er det positivt at så mange unge deltager, idet gruppen ofte er underrepræsenteret i denne type undersøgelser. Bemærk at der er to årgange flere med i den yngste aldersgruppe end i de fleste andre grupper.

Tabel 1c) viser en repræsentativ fordeling af respondenter på by og bygd, hvor gruppen af respondenter fra bygder er tilstrækkelig stor til, at den kan repræsentere den samlede bygdebefolkning.

Den næste baggrundsvariabel i tabel 1d) viser fordelingen af respondenter i regioner. Region Sydgrønland går fra Nanortalik til Paamiut, Midtgrønland er Maniitsoq og Sisimiut mens, region Diskobugten omfatter Kangaatsiaq, Aasiaat, Qasigiannuguit, Ilulissat og Qeqertarsuaq distrikter. Nord- og Østgrønland udgøres af Uummannaq, Upernavik, Avanersuaq, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit distrikter. I tabellen ses alle regioner at være godt repræsenteret.

Endelig i tabel 1e) er respondenterne fordelt på deres normale arbejde/erhverv. Fordelingen stemmer overens med erhvervsfordelingen i tilsvarende undersøgelser. Da der i kategorien "selvstændig" kun optræder 15 respondenter vil denne kategori ikke indgå i de tabeller, hvor respondenterne er fordelt efter erhverv/arbejde.

Da fordelingen af respondenterne på baggrundsvariablerne ligner den reelle fordeling blandt hele befolkningen, er det rimeligt at antage, at de sammenhænge som findes i denne rapport, er gældende for hele den grønlandske befolkning.

Tabel 1. Deltagere fordelt på baggrundsvariabler

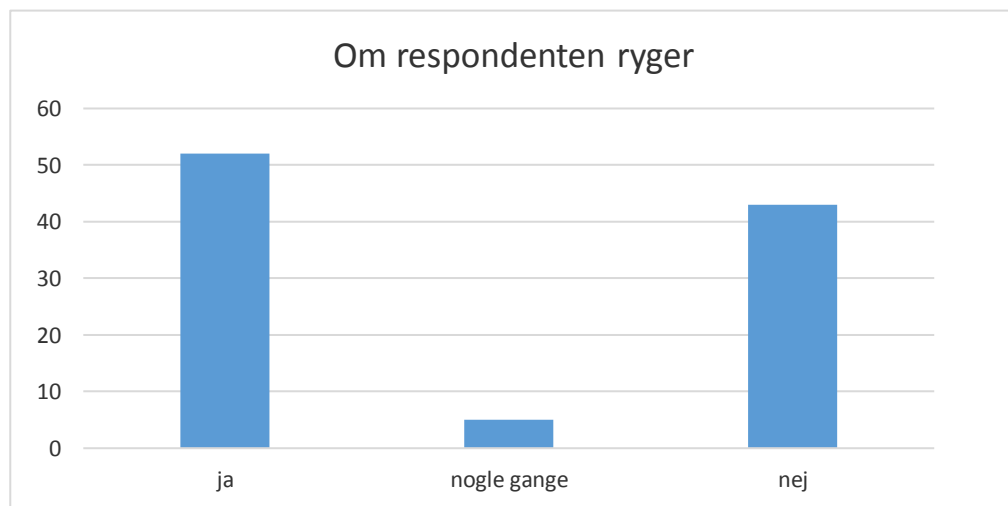
	<i>antal</i>	<i>procent</i>
	707	100
a) <u>Køn</u>		
Mand	368	52
Kvinde	<u>334</u>	<u>48</u>
	702	100
b) <u>Alder</u>		
18-29	188	27
30-39	134	19
40-49	77	11
50-59	177	25
60-69	95	14
70+	<u>30</u>	<u>4</u>
	701	100
c) <u>Bosted</u>		
By	612	87
Bygd	<u>89</u>	<u>13</u>
	701	100
d) <u>Region</u>		
Sydgrønland	111	16
Nuuk	204	29
Midtgrønland	130	19
Diskobugten	158	22
Nord - og Østgrønland	<u>94</u>	<u>14</u>
	697	100
e) <u>Erhverv</u>		
Ufaglært	276	39
Faglært	49	7
Lav funktionær	75	11
Øvrig funktionær	62	9
Selvstændig	15	2
Fisker/fanger	69	10
Pensionist	70	10
Studerende	<u>83</u>	<u>12</u>
	699	100

1. Andel rygere i befolkningen

Spørgsmål: "Ryger du?"

Svarmuligheder: "ja--dagligt", "ja-en gang imellem (festryger)", "nej"

Figur 1

I figur 1 og i den øverste linje i tabel 2 ses, hvordan undersøgelsens deltagerne har svaret på spørgsmålet om deres rygevaner. Her ses at 52 procent tilkendegiver, at de ryger cigaretter hver dag, mens andre 5 procent har svaret at de ryger en gang imellem. Den sidste gruppe på 43 procent ryger ikke cigaretter.

Neden for i tabel 2a) ses der ikke at være forskel på de to køns rygevaner. Hvad angår alder bemærkes i tabel 2b) at der er færrest rygere blandt de ældste respondenter og næst færrest blandt de yngste.

Af tabel 2c) fremgår at 56 procent af bygdeboere ryger dagligt, mens det tilsvarende tal for byboere er 51 procent. Opdelt på regioner i tabel 2d) er der flest rygere i Midtgrønland og i Sydgrønland.

Endelig i tabel 2e) vedr. erhverv ses der flest rygere blandt gruppen af fisker/fangere, hvor 62 procent ryger og blandt faglærte og ufaglærte arbejdere hvor andelen af rygere er på 60 procent. Her bemærkes også det er i de to grupper af funktionærer, at man finder færrest der ryger, nemlig henholdsvis 42 procent af lavere funktionærer og 35 procent af højere funktionærer.

Tabel 2. Om respondenterne ryger. Procent

	<i>ja</i>	<i>nogle gange</i>	<i>nej</i>	<i>i alt</i>	<i>svar i alt</i>
	52	5	43	100	698
a) <u>Køn</u>					
Mand	52	6	42	100	366
Kvinde	52	5	43	100	332
b) <u>Alder</u>					
18-29	44	7	49	100	187
30-39	60	4	36	100	134
40-49	49	8	43	100	77
50-59	56	6	38	100	175
60-69	54	3	43	100	94
70+	43	0	57	100	30
c) <u>Bosted</u>					
By	51	6	43	100	608
Bygd	56	3	41	100	89
d) <u>Region</u>					
Sydgrønland	56	2	42	100	111
Nuuk	50	6	44	100	203
Midtgrønland	59	5	36	100	129
Diskobugten	49	5	46	100	156
Nord - og Øst	48	8	44	100	94
e) <u>Erhverv</u>					
Ufaglært	60	5	35	100	275
Faglært	60	0	40	100	48
Lav funktionær	42	6	52	100	73
Øvrig funktionær	35	2	63	100	62
Fisker/fanger	62	6	32	100	69
Pensionist	46	7	47	100	70
Studerende	46	8	46	100	83

2. Hvor ofte smides cigaretskod

Følgende spørgsmål blev kun stillet til dem der tilkendegav at de ryger dagligt eller en gang imellem.

Spørgsmål: "Hvis du skal give dit bedste bud, hvor ofte smider du så cigaretskod fra dig på jorden eller i naturen?"

Svarmuligheder: "flere gange dagligt", "dagligt", "hver uge", "hver måned", "mindre end hver måned", "aldrig", "ved ikke"

Af tabel 3 fremgår, at 9 procent af rygerne tilkendegiver, at de "flere gange dagligt" smider cigaretskod fra sig på jorden eller i naturen. Andre 6 procent gør det "dagligt", mens 11 procent smider et skod "hver uge". Blandt de mindre synder smider 5 procent skod "hver måned" og 7 procent "mindre end hver måned". Gruppen der tilkendegiver "aldrig" at smide cigaretskod på jorden eller i naturen er på 60 procent og derved klart den største gruppe.

Da der denne gang kun er 405 respondenter og de fleste svar ligger i den samme kategori, giver det ikke mening at opdele alle svar i forhold til baggrundsvariablerne. Det samme gælder for de næste tre spørgsmål, hvor kun de respondenter der smider cigaretskod har skulle svare.

Tabel 3. Hvor ofte smides cigaretskod. Procent

	<i>procent</i>	<i>antal svar</i>
Flere gange dagligt	9	37
Dagligt	6	24
Hver uge	11	43
Hver måned	5	22
Mindre end hver måned	7	30
Aldrig	60	242
Ved ikke	<u>2</u>	<u>7</u>
	100	405

3. Hvornår smides cigaretskod

Følgende spørgsmål blev kun stillet til den del af rygerne der tilkendegav at de ofte eller en gang imellem smider cigaretskod på jorden eller i nature.

Spørgsmål: "I hvilke situationer smider du ofte cigaretskod fra dig på jorden eller i naturen" (til dem der smider skod fra sig. En respondent kan give flere svar)

Svarmuligheder: "Når der ikke er en skraldespand eller et askebæger i nærheden", "når jeg er ude at sejle, i fjeld el eller lign.", "når jeg skal med bussen", "når jeg har røget uden for mit hjem", "når jeg har røget uden for min skole eller arbejdsplads", "når jeg er til fest", "når jeg er på vej ind i et røgfrit område, butik, cafe, offentlig bygning, skole, osv.", "andet", "altid", "ved ikke".

Neden for i tabel 4 ses, hvordan respondenterne har svaret på spørgsmålet om i hvilke situationer de smider cigaretskod fra sig på jorden. Af tabellen fremgår at knap halvdelen, nemlig 49 procent har svaret, at det er "når der ikke er en skraldespand eller askebæger i nærheden". Selv om svarkategorien formentlig også kunne bruges til næsten alle svar er der 24 procent af respondenterne som explicit har nævnt "når jeg er ude at sejle ....". De øvrige svarmuligheder får kun få tilkendegivelser, men som nævnt er det også typisk i situationer, hvor der ikke er skraldespande eller askebægre til rådighed.

Tabel 4. Hvornår smides cigaretskod. Procent

	<i>procent</i>	<i>antal svar</i>
Når der ikke er en skraldespand eller lign	49	75
Når jeg er ude at sejle, i fjeldet eller lignende	24	37
Når jeg er på vej ind i et røgfrit område	6	9
Når jeg er til fest	5	7
Når jeg skal med bussen	4	6
Når jeg har røget uden for skole eller arbejde	3	6
Når jeg har røget uden for mit hjem	3	5
Andet	2	5
Flere af ovennævnte	<u>4</u>	<u>3</u>
	100	153

4. Hvorfor smides cigaretskod

Spørgsmål: "Hvorfor smider du nogle gange cigaretskod fra dig?"

Svarmuligheder: "Det er det letteste", "et gør andre også / det er helt almindeligt", "der er ikke nok skraldespande og / eller askebægre", "skod bliver hurtigt nedbrudt i naturen", "det har jeg bare altid gjort", "jeg vil ikke bruge skraldespanden fordi der kan gå ild i den" "andet", "ved ikke".

På linje med svaret på foregående spørgsmål tilkendegiver et stort flertal på 63 procent af respondenterne, at manglende skraldespande eller askebægre er årsag til at cigaretskod smides på jorden. En relativ stor gruppe på 18 procent smider cigaretskod fordi "det er det letteste", mens andre 7 procent "altid har gjort det".

Tabel 5. Hvorfor smides cigaretskod. Procent

	<i>procent</i>	<i>antal svar</i>
Der er ikke nok skraldespande og askebægre	63	93
Det er det letteste	18	27
Det har jeg bare altid gjort	7	10
Det gør andre også / det er helt almindeligt	6	9
Jeg bruger ikke skraldespanden - kan gå ild i	1	2
Skod bliver hurtigt nedbrudt i naturen	0	0
Andet	3	5
Ved ikke	<u>2</u>	<u>3</u>
	100	149

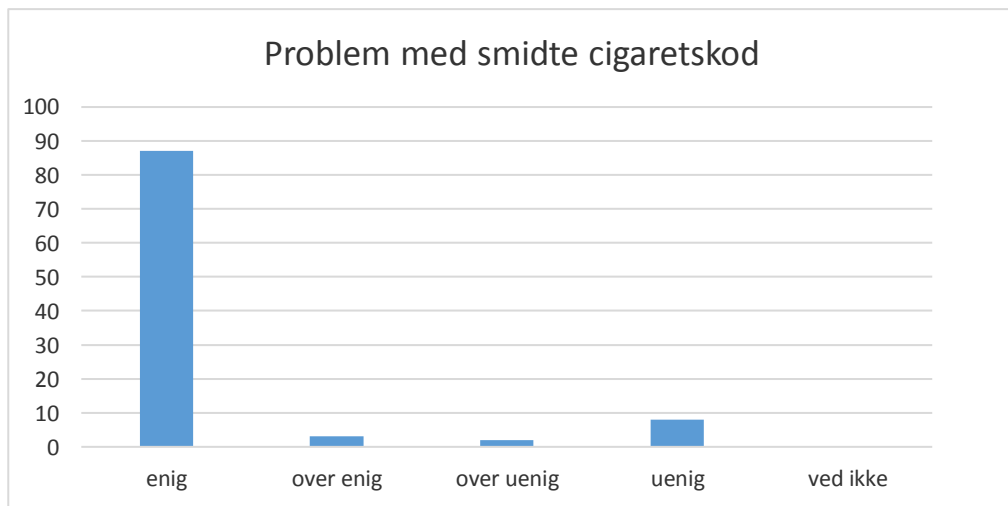
5. Holdning til smidte cigaretskod

Spørgsmål blev stillet til alle respondenter, rygere som ikke-rygere.

Spørgsmål: "Hvor enig eller uenig er du i at det er et problem, at der bliver efterladt cigaretskod på jorden og i naturen?"

Svarmuligheder: "Enig", "overvejende enig", "overvejende uenig", "uenig", "ved ikke".

Figur 2

Næsten alle respondenter er enige om, at det er et problem med cigaretskod der er smidt på jorden. Det gælder såvel rygere som ikke-rygere.

Tabel 6. Problem til smidte cigaretskod. Procent

	<i>procent</i>	<i>antal svar</i>
Enig	87	613
Overvejende enig	3	19
Overvejende uenig	1	10
Uenig	8	58
Ved ikke	<u>0</u>	<u>2</u>
	100	149

6. Ideer til at begrænse mængden af cigaretskod

Spørgsmål: "Nu nævnes en række tiltag man kunne bruge til at begrænse mængden af cigaretskod der bliver smidt udenfor. Hvilke tiltag kan med fordel anvendes?"

Svarmuligheder: "Informationskampagner", "opsætning af flere skraldespande og askebægre", "flere røgfri udearealer (områder hvore man ikke må ryge)", "uddeling af lommeaskebægre (dvs. sm punge til cigaretskod)", "en miljøafgift på cigaretter som hæver prisen og skal bruges til oprydning af skod", "bøder for at kaste skod", "pantsystem for cigaretskod (ligesom med flasker)", "krav til tobaksindustrien om fx miljøvenligt filter eller oprydning af cigaretskod".

Af den yderste kolonne i tabel 7A fremgår, at opsætning af flere skraldespande og askebægre i det offentlige rum er det tiltag som flest respondenter ser som en løsning på de mange smidte cigaretskod. Dette gælder for hele 92 procent af alle respondenter. Tilslutningen til informationskampagner som en mulig måde at reducere omfanget af smidte cigaretskod er ligeledes meget høj, idet denne er på 83 procent. Generelt er der høj tilslutning til alle de foreslåede initiativer. Mindst tilslutning opnår ideen om en miljøafgift på cigaretter som hæver prisen og skal bruges til oprydning af skod.

I tabellen er respondenterne opdelt i forhold til om de er rygere eller ikke-rygere. Her bemærkes, at der nogle steder er ret store forskelle imellem gruppernes holdinger. Da det er gruppen af rygere som fremover gerne skulle afholde sig fra at smide cigaretskod, er deres holdninger særligt interessante. Her bemærkes at forholdsvis mange rygere er positive over for ideen om "uddeling af lommeaskebægre", mens de til gengæld er mindre positive over for "miljøafgift på cigaretter", "pantsystem for cigaretskod" og "flere røgfri udearealer". Ellers er rygere generelt positive overfor de forskellige forslag.

Tabel 7A. Ideer til at begrænse mængden af cigaretskod. Andel positive

	fest ryger	fest ryger	ryger ikke	blandt alle
Opsætning af flere skralde- og askebægre	95	87	91	92
Informationskampagner	84	82	84	83
Uddeling af lommeaskebægre	82	74	72	78
Flere røgfri udearealer	69	66	78	73
Krav til tobaksindustrien vedr. oprydning	70	71	76	72
Bøder for at kaste skod	56	79	60	59
Pantsystem for cigaretskod	54	66	64	59
Miljøafgift på cigaretter	42	58	60	50

I tabel 7B er respondenterne opdelt i forhold til de 5 baggrundsvariabler. En nærmere analyse af tallene kan måske vise, hvorvidt der med fordel kan anvendes forskellige tiltag overfor de forskellige grupper, for at reducere omfanget cigaretskod der smides tilfældigt.

Tabel 7B. Ideer til at begrænse mængden af cigaretskod. Procent

	<i>skrald</i>	<i>inf</i>	<i>lomme</i>	<i>røgfri</i>	<i>krav</i>	<i>bøder</i>	<i>pant</i>	<i>afgift</i>
	92	83	78	73	72	59	59	50
a) <u>Køn</u>								
Mand	94	85	76	73	72	53	61	52
Kvinde	91	82	79	73	73	65	57	49
b) <u>Alder</u>								
18-29	93	81	71	76	69	64	64	56
30-39	91	81	84	70	78	60	64	52
40-49	92	84	75	65	79	53	51	51
50-59	92	86	81	73	73	60	56	47
60-69	93	83	78	72	67	52	54	47
70+	97	83	80	83	63	53	47	37
c) <u>Bosted</u>								
By	92	83	76	72	72	60	59	50
Bygd	93	86	85	78	75	51	57	54
d) <u>Region</u>								
Sydgrønland	90	79	77	67	67	60	71	52
Nuuk	90	84	71	72	76	59	51	47
Midtgrønland	92	85	91	72	69	55	62	48
Diskobugten	96	83	75	72	73	62	59	48
Nord - og Øst	94	84	78	81	75	57	54	63
e) <u>Erhverv</u>								
Ufaglært	90	87	82	74	72	56	64	55
Faglært	92	84	78	59	74	57	61	35
Lav funktionær	89	79	72	71	71	60	51	49
Øvrig funktionær	89	84	69	73	73	69	44	44
Fisker/fanger	99	83	81	77	74	54	58	51
Pensionist	96	86	79	76	66	50	50	46
Studerende	98	72	72	78	76	72	65	54